

An international conference on the current research related to transfer of ownership and the impact of measures such as taxation.

Stockholm, Sweden, 25th – 26th March 2010



[www.ownershiptransfer2010.org](http://www.ownershiptransfer2010.org)

## Conference Newsletter January 2010



### Välkomna att anmäla er!

Nu kan du anmäla dig till årets stora internationella konferens om ägarskiften. Gå in på vår webbplats [www.ownershiptransfer2010.org](http://www.ownershiptransfer2010.org) och registrera dig idag. Där hittar du också inbjudan, program, presentationer av talare och rapporter.

## Ägarskiften i ett europeiskt perspektiv

Den internationella konferensen Transfer of Ownership in Private Businesses - European Experiences kommer att spegla många olika aspekter på ägarskiften i privata företag. EU-kommissionen presenterade redan 1994 rekommendationer till medlemsländerna, som en del av Lissabon-fördraget, med åtgärder för att underlätta ägarskiften i rapporten Transfer of Businesses - Continuity through a new beginning.

Rapporten uppdaterades 2005/2006 och det konstateras att Europas åldrande befolkning slår igenom på antalet ägarskiften i medlemsländerna med stor kraft. I en matris beskrivs förutsättningarna för ägarskiften i länderna och vad som behöver åtgärdas för att underlätta skiften. Till exempel poängteras att det krävs större politisk uppmärksamhet på åtgärder som underlättar ägarskiften. Utöver basala faktorer som skatter pekar Kommissionen på att även mjuka frågor som mentorskap bör prioriteras.

För fem år sedan avskaffade den då sittande socialdemokratiska regeringen arvs- och gåvo-

skatterna i Sverige. Skälet var de utmaningar svenska familjeföretagare stod inför. Ungefär hälften av alla familjeägda företag hade generationsskiften framför sig inom tio år. Hundratusentals anställda och kunder och leverantörer var beroende av att företagen kunde skifta ägare utan att riskera sin långsiktiga existens. Svenskt Näringsliv har i en rapport undersökt effekterna av dessa skattemässiga ändringar och skattefrågorna kommer att belysas i sessionen Ownership transfer: Critical Tax Issues

I sessionen Critical issues in transfer processes: Succession as role transitions tar vi upp ägarskiften i perspektiv av hur man lämnar respektive kommer in i ägarrollen. Hur påverkas man känslomässigt och hur hittar man en ny roll efter att man lämnat över? Centre for Family Enterprise and Ownership vid Internationella Handelshögskolan i Jönköping ägnar en stor del av sin forskning åt den typen av problemställningar.

## Intervju med Grant Gordon

Grant Gordon är VD för brittiska Institute for Family Business och deltar på konferensen i sessionen *Influence of taxes on ownership transfer*.



### Beskriv vad Institute for Family Business är.

Det är en oberoende, inte vinstdrivande, politiskt neutral medlemsorganisation som stödjer Storbritanniens familjeägda företag genom att främja familjeföretagande, utbilda och forska.

### När det gäller ägarskiften i privata företag, hur är situationen i Storbritannien?

Det finns ett stort utrymme för förbättringar. En studie från PriceWaterhouseCoopers visar att mindre än 50% av brittiska familjeföretagare har börjat planera för ägarskifte. Majoriteten av familjeföretagen behöver således sätta igång med ägarskiftesplaneringen.

### Med hänvisning till EU-kommissionens rapport *Transfer of Business – Continuity through a new beginning*, har det gjorts några framsteg i Storbritannien?

Det har varit ganska stabila villkor för ägarskifte i Storbritannien. Å andra sidan har inte heller frågan om ägarskiften i familjeföretag fått någon större uppmärksamhet.

### I Sverige finns vare sig förmögenhets-, arvs- eller gåvoskatt, hur bedömer ni dessa förändringar i skattelagstiftningen? Underlättar de ägarskiften enligt er uppfattning?

I Storbritannien har vi haft relativt stabila skattevillkor för familjeföretag sedan två årtionden under både tory- och labouregovernment. Tillgångar i familjeföretag är skyddade från arvs- och gåvoskatt och det finns förståelse för detta över partigränserna.

Skatter är nationella frågor och jag vill inte kommentera svenska skatteregler men när det gäller familjeföretag är det viktigt att påtala vikten av sektorn och att villkoren är sådana att företagen klarar ägarskiften.

### Vilka förväntningar har ni på konferensen *Transfer of Ownership in Private Businesses*?

Jag är begeistrad över att få lära av andra länder. Jag ser konferensen som en plattform för att få diskutera den strategiska frågan hur vi får långsiktigt goda villkor för familjeföretag.

## Rollförändringar – nyckeln till framgångsrika ägarskiften

Två centrala roller i ägarskiften är ägare och VD. Dessa skiften sker ibland samtidigt, till exempel om företaget säljs och ägaren lämnar. Men ofta skiftas VD-posten först, som ett led i ett förestående ägarskifte/generationsskifte. För företagare handlar det då om att såväl lämna VD-rollen som att mer aktivt börja utöva ägarrollen.

Detta är stora omställningar för en företagare. Ofta identifierar sig företagaren med VD-rollen och blir "ett med företaget". Att lämna VD-rollen kan då bli något av en identitetskris – "vem är jag utan företaget". Ett VD-skifte är därför en mental och känslomässig mognadsprocess – som behöver tas på allvar och förberedas. Om VD-skiftet skall lyckas måste företagaren ha en ny, väl definierad roll som fyller hans eller hennes tid och engagemang. Har inte företagaren en sådan roll riskerar VD-skiftet att misslyckas. Den nya VD:n får inget utrymme eftersom företrädaren inte kan släppa taget. Och plötsligt har företaget "två VD:ar" som båda gör anspråk på posten.

När VD-posten skiftas förändras även ägarrollen. Företagaren måste då börja utöva sitt ägande tydligare, som ett led i den övergripande styrningen av företaget. Men vad gör en ägare? En företagare som varit såväl ägare som VD har oftast lagt mest tid på VD-rollen. Ägarrollen är mer diffus. Den finns i bakgrunden, men är inget som företagaren reflekterar speciellt mycket över. I och med VD-skiftet framträder ägarrollen tydligare och måste fyllas med ett innehåll som differentierar ägande från ledning.

När rollförändringarna hanteras väl skapar det förutsättning för utveckling för såväl individer som företag. Noga definierade roller är också en förutsättning för en professionell ägarstyrning. Väl genomförda rollförändringar är därmed en viktig nyckel för framgångsrika ägarskiften/generationsskiften.

*Fil.dr. Annika Hall, forskare och projektledare vid Centre for Family Enterprise and Ownership, Internationella Handelshögskolan i Jönköping, forskar bland annat om externt ledarskap i familjeägda företag och om hur värderingar kan överföras över tid i växande familjeföretag med fler generationer involverade.*

## Intervju med Philip Aminoff

**Philip Aminoff är ordförande för European Family Businesses–GEEF och deltar på konferensen i sessionen Ownership Transfer: Future needs and actions.**



### Vad är GEEF och vad gör GEEF?

European Family Businesses–GEEF är takorganisationen för nationella familjeföretagsförbund i 12 europeiska länder. EFB-GEEF jobbar för ett Europa som utgör en god bas för långfristigt familjeföretagande.

Trots att familjeföretagen står för över hälften av sysselsättningen i den privata sektorn i Europa har man i det politiska beslutsfattandet helt frånsett från att bolag oftast ägs och drivs av någon. Det finns ett behov av åtgärder både vad gäller ekonomisk politik, lagstiftning, myndighets-attityd och –organisation, beskattning och forskning och utbildning. En lyckad politik sporrar företagare till långfristiga investeringar och anställningar för framtiden, medan en ignorant politik helt i onödan kan leda till företagsdöd, utförsäljning av företag och sviktande satsningar mot framtiden.

### Hur ser ni på situationen för ägarskiften i familjeföretag i Finland?

I Finland betalas fortfarande skatt på arv och gåva. I praktiken innebär detta att skattelagstiftningen systematiskt favoriserar bolag som ägs av institutioner (stat / kommun / pensionsbolag) framför bolag som ägs av hushåll, dvs av fysiska personer.

I institutionsägda företag utgör det ackumulerade kapitalet normalt inte en grund för någon beskattning. Men i personägda bolag beräknas skatt på det ackumulerade kapitalet minst en gång per generation. På det här sättet blir institutionsägda bolag ett slags skattefräse som med statlig välsignelse har bättre förutsättningar att skapa en stark kapitalbas. Ett land med arvs- och gåvobeskattning av företagsförmögenhet styr alltså bort från ett personligt ansvarstagande och till ett ansiktslöst. Det är inte bra.

### Hur ser ni på situationen för ägarskiften i familjeföretag i EU?

Under de senaste åren har det skett rätt stora förändringar. Många länder har helt avskaffat arvs- och gåvoskatten och i flera andra har man

infört värderingslättnader för företagsförmögenhet som övergår på en ny företagargeneration.

Också på EU-nivå har utvecklingen gått åt ett positivt håll. EU-kommissionen har under de senaste åren verkat för att företagsverksamhet inte skall stupa på byråkrati och beskattning i samband med generationsskiften.

### EU tog fram rapporten "Transfer of Businesses – Continuity through a new beginning", har det skett några förändringar av villkoren för ägarskifte i Finland sedan 1994?

Det har skett flera förändringar åt rätt håll. Dels har det införts en struktur med värderingslättnader vid generationsskiften i jordbruk och företag, dels har arvs- och gåvoskatten sänkts. Men fortsättningsvis verkar det vara svårt att förstå i vårt land att ett dödsfall inte genererar inkomst i ett ägarkollektiv.

### Sverige har avskaffat arvs-, gåvo och förmögenhetsskatten, hur ser ni på det som åtgärder för att underlätta ägarskiften?

Ur företagarsynvinkel är Sverige en klar föregångare. Genom att ge alla slags ägare lika förutsättningar att äga långfristigt slutar staten att systemiskt ge fördelar åt institutionellt ägda företag.

En bra konsekvens av omläggningen i Sverige är att förmögenhet som mottagits som arv eller gåva har ett anskaffningsvärde på noll istället för ett arvsskattevärde. Då behöver varken myndigheter eller arvtagare strida om företagsförmögenhetens sannolika gängse värde. Istället kan beskattningen av en eventuell senare försäljningsinkomst logiskt och neutralt ske på basen av skillnaden mellan överlåtelsepriset och anskaffningsutgiften noll. Rätt tidpunkt för en beskattning tycker jag inträffar då det finns en inkomst ur vilken skatten kan erläggas.

### Vilka är era förväntningar på konferensen i Stockholm, Transfer of Ownership in Private Businesses – European Experiences

Jag ser konferensen som en bra möjlighet att ytterligare öppna ögonen för vikten att skapa ett 'level playing field' för alla slags företag, alla slag av sparkapital och alla slags ägare. I alltför många länder har vi fortsättningsvis lagstiftning och beskattning som snarare uppmuntrar till utförsäljning än sporrar till fortsatt företagsamhet.

## NY RAPPORT FRÅN SVENSKT NÄRINGSLIV

# Fem år utan arvs- och gåvoskatter

Aktuell statistik från SCB visar att av landets 148 000 familjeföretagare, räknat som fåmansdelägare, är 46 procent 50 år eller äldre. Hela 18 procent är dessutom 60 år eller äldre. Goda villkor för ägarskifte är således fortfarande en högaktuell och viktig politisk prioritering.

För att skapa en uppfattning om vilka effekter arvsskattens avskaffande har haft genomfördes i slutet av november och början av december 2009 sammanlagt 14 intervjuer med personer som i sitt arbete kommer i kontakt med frågor knutna till arvsskatten.

Urvalet bestod av advokater, revisorer, skattekonstuler, finansrådgivare och specialister inom skatte- och redovisningsfrågor. Intervjuerna genomfördes via telefon och de frågor som fungerade som utgångspunkt för intervjuerna var följande:

- På vilket sätt har avskaffandet av arvsskattens påverkat er verksamhet?
- Har ni sett några särskilda effekter till följd av avskaffandet?
- Har antalet överlåtelser av företag förändrats till följd av avskaffandet?
- Har överlåtelser ändrat karaktär?
- Vilka långsiktiga effekter har avskaffandet medfört och hur ser ni på framtiden?
- På vilket sätt har avskaffandet påverkat företag vars ägande har stannat i familjen?
- Hur har avskaffandet av förmögenhetsskatten år 2007 påverkat ägarskiften?

Den främsta förändring som lyfts fram i intervjuerna är att marknaden för rådgivning i samband med ägarskiften har minskat radikalt sedan arvs- och gåvoskatten avskaffades. En intressant iakttagelse är att ingen trots det uttrycker att skatten var positiv eller bör återinföras. Istället ser de intervjuade positivt på att deras klienter är lättade inför avskaffandet.

Det som är gemensamt för samtliga intervjuade är att de upplever att avskaffandet av arvsskatten men även gåvoskatten har inneburit förenklingar för deras klienter.

En annan viktig effekt är att transaktionskostnaderna i termer av tid och pengar har minskat betydligt samt att fokusering på skatterättsliga effekter har minskat och bidragit till att affärsmässiga beslut fått en större roll.

En långsiktig effekt är att avskaffandet av arvs- och gåvoskatten innebär en skatterättslig fördel för Sverige i ett internationellt perspektiv.

**Gunnar Hjertquist, advokat** och delägare i Gärde Wesslau Advokatbyrå, är en av de intervjuade och han menar att avskaffandet har medfört att överlåtelser är enklare att genomföra för alla berörda parter.

Upplägg vars syfte var att minimera arvskatt har försvunnit. Tidigare var planering av generationsskiften eller ägarskiften centralt vilket har förändrats till följd av avskaffandet.

Möjligheterna att fokusera på vem som ska ta över och hur ett ägarskifte ska genomföras är bättre idag jämfört med innan avskaffandet. Hjertquist beskriver att avskaffandet av arvs- och gåvoskatt i kombination med avskaffandet av förmögenhetsskatten kan leda till att mer affärsmässiga beteenden, diskussioner och beslut hamnar i första rum istället för skattefrågor.

”Det befrämjar tillväxten och utvecklingen i näringslivet när man kan hitta affärsmässiga lösningar och förändringar om ägandet. Det är enklare att genomföra ett skifte därför att man kan pröva parternas lämplighet och intresse.”

---

## För mer information om konferensen kontakta

Annika Hall (PhD)  
Center for Family Enterprise and Ownership  
Jönköping International Business School  
mobile: +46 708 98 90 93  
mail: annika.hall@ihh.hj.se

Carl-Erik Holmqvist  
Scantech Strategy Advisors AB  
mobile: +46 705 34 70 15  
mail: carl-erik@scantechab.se